

האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה מזמין אתכם להשתתף ביום עיון בנושא:
פרידות וחיבורים בטיפול הנפשי – תנועה בין אובדן לצמיחה
"אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים" – ד"ר סוס

שיתקיים בזום בתאריך 27 למאי בין השעות 09.00-13.45

פרידות מכוננות את חיינו מהלידה ולאורך מעגל החיים. חלקן יומיות ומובנות מאליהן וחלקן משמעותיות, מפתיעות וקיצוניות יותר. ברגע לידתנו טבועה כבר הפרידה מהחיים. במהלך ההתפתחות אנחנו נפרדים מתחושת מסוגלות כל יכולה (אומניפוטנציה), מאובייקטים קרובים ואהובים, ממעטפת ההגנה וההרגעה ההורית. אנחנו נפרדים בכל דקה מן הדקה הקודמת וחווים את המעבר לדקה הבאה. אנחנו נפרדים מחלקים בנפשנו, מתוצרים בגופינו ומיכולות גופניות. אנחנו נפרדים מסביבה ומחפצים משמעותיים. הפרידות השזורות לאורך חיינו, טעונות רגשית לעיתים קרובות, כרוכות באובדן, בכאב ובחרדה ולעיתים אף טראומטיות. עם זאת, הפרידות מהוות גם כוח מניע לאינדיבידואציה, להתקשרויות חדשות, לתנועה, לצמיחה ולהתחדשות.

מורכבות זו של פרידות וחיבורים הינה אינהרנטית לטיפול האנליטי. רבים מהמטופלים הנפשיים מתעוררים סביב פרידות ומעברים בחיים ומעובדים בחדר הטיפוליים. אך בעוד אנו מעודדים את התקשרות המטופל. אלינו סיום הטיפול והקשר נמצאים כבר מן ההתחלה, כמסע שיש לו סוף. במהלך הטיפול, אנחנו מזמינים לא אחת את המטופל. לתהליך של פרידה מדפוסים מוכרים, מאובייקטים פנימיים מהמערך המגונן על נפשו. המטופלים מוזמנים להיפרד ממערכים נפשיים שנועדו להגן עליהם. מפני התמודדות עם מכאובים נפשיים שנחוו כבלתי נסבלים. זאת כחלק מהשתנות והתפתחות, כחלק מחיבורים לאמת הפנימית ולאוטנטיות הרגשית שלהם.

נראה, כי העבודה האנליטית מכילה התמודדות רחבה ומורכבת עם היבטים שונים של פרידות וחיבורים. במורכבות זו נתבונן ביום העיון.

תכנית ערב העיון

פתוחה : יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה היוצאת

ד"ר רבקה דוידוביץ אפשטיין

חווית האין ביצירתו של חנוך לוין והשתקפותה בעבודה הטיפולית

מרצה: חיים קפלן

הגיעה העת לומר שלום – על פרידות, סיומים והתייזבות זולתעצמי

מרצה: ד"ר קלאודיה קוגן

על הקושי להיפרד ולהיות נפרד

מרצה: אודי רוזנטל

פרידה נוכח לפיתה של טראומה פועמת

"אי אפשר להתמלא כשאמא לא אוהבת"

מרצה: נעמה בר שדה

"גלות משפחה, גלות פשפופ"

מרצה: פרופ' דנה אמיר

פאנל בהשתתפות המרצים והמשתתפים

מתדיין ומנחה: ד"ר בועז שלגי

תודות לוועד היוצא וברכות לוועד הנכנס!

להרשמה מקוונת באתר האיגוד לחץ כאן

עלות ההשתתפות 70 ₪ ברורים - שוש מזכירה האיגוד- טל' 03-7369051

וועדת ההיגוי (לפי א"ב) :

ד"ר שרה אבין, גלית אבן חיים, מיכל בן עטר, נעמה בר שדה, ריקי גוטליב, ד"ר רבקה דוידוביץ אפשטיין

תקצירים ומרצים:

חוויית האין ביצירתו של חנוך לוין והשתקפותה בעבודה הטיפולית

כאב הפרידה נובע מן הכורח לחיות עם מה שאין, עם מה שלא יהיה. "לא ידעת שיום אחד ייתם גם העתיד?", שואל חנוך לוין בשיר קורע לב. ואמנם, הדמויות במחזותיו מרבות לבטא חוויות של אין: החמצה מתסכלת, העדר משמעות, ריק רגשי, חיים ללא תנועה, קינאה עזה באחרים שכביכול "יש להם", אין אונות מיני ומעל לכול – חוסר ישע מול כוחה של המציאות השרירותית, מול הוודאות של פרידה מן החיים. חוויות דומות לאלה, בגלוי ובמובלע וכמובן במינון אחר, נוכחות תדיר בחדר הטיפולים. בעולם המיוחד שלווין בורא על הבמה, הוא מעניק לחוויות אלה מבע תיאטרלי סוחף וממגנט. הוא מעצב דמויות שמתעקשות להתבוסס במה שאין ולא יהיה, כמו עקפו את כאב הפרידה בקשר אמיתי ודבקו בהצמדות אל הקסר, תכנים שמהדהדים דוגמאות מהעבודה הטיפולית.

מרצה: חיים קפלן, פסיכולוג קליני, העורך של הספר חנוך לוין: תיאטרון הנפש העירומה במבט פסיכואנליטי, 2021, הוצאת פרדס. הקים את היחידה הקלינית לייעוץ פסיכולוגי לסטודנטים באוניברסיטת חיפה ועמד בראשה שנים רבות. בעבר היה מרכז ההוראה בתוכנית לפסיכותרפיה דינמית בחיפה.

הגיעה העת לומר שלום – על פרידות, סיומים והתייצבות זולתעצמי

פרידות וסיומים הם חלק בלתי נפרד מקיומנו. לצד הכאב הנפשי שהם מעוררים ישנה תמיד אפשרות שיהפכו למצע טרנספורמטיבי. הרצאה זו תעסוק בתהליכי פרידה בטיפול ובחיים עצמם תוך התמקדות בפוטנציאל הטרנספורמטיבי הטמון בהם ובשאלת התייצבותם הייחודית של זולתעצמי במצבי חיים אלה. במהלך ההרצאה תוצגנה המשגות תאורטיות והדגמות קליניות הנוגעות לנושאים הללו.

מרצה: ד"ר קלאודיה קוגן, פסיכולוגית קלינית-מדריכה, יו"ר יוצאת של איגוד ישראלי לפסיכולוגיית העצמי ולחקר הסובייקטיביות. דוקטורט בנושא "על סולידריות אנושית- חקירה פילוסופית ופסיכואנליטית אודות יכולתו של האדם לפעול למען זולתו", התוכנית לפרשנות ותרבות באוניברסיטת בר-אילן. מרצה בהווה ומייסדת ומנהלת בעבר של "תכנית הכשרה תלת- שנתית ללימודי פסיכולוגיית העצמי". מרצה בתוכנית "פסיכולוגיית העצמי והמעשה הטיפולי" ביחידה ללימודי המשך בביה"ס לרפואה שבאוניברסיטת תל-אביב.

על הקושי להיפרד ולהיות נפרד

ההרצאה תעסוק בקושי ואי יכולת להיפרד במצבים בהם חלקים של העצמי מופקדים אצל מי שלכאורה רוצים להיפרד ממנו. המשמעות הרגשית של פרידה במצב זה הוא אובדן מגע עם חלקים חיוניים של העצמי, ולכן היא אינה יכולה להתממש. אנחנו פוגשים תופעה זו במצבים רבים בעבודתנו הקלינית, אציין רק אחדים מהם: מטופלים שלא מצליחים להיפרד מיחסים זוגיים מאכזבים ומאמללים, צעירים ואף פחות צעירים שיש להם קושי גדול מאוד להיפרד מהוריהם לחיים עצמאיים, מטופלים שאינם מצליחים לסיים את הטיפול. אנשים שמתקשים לקבל את התבגרותם כמו במקרים רבים אחרים של שימוש מסיבי בהשלכה הזדהותית חודרנית (השלכה הזדהותית שמטרתה העיקרית אינה קומוניקציה אלא להפטר ולהשליך בכוח חלקים של העצמי) ישנה במקרים אלה גם הכחשה של מימד הזמן. אדגים את התופעה בעזרת דוגמאות ממספר טיפולים.

מרצה: אודי רוזנטל, פסיכולוג קליני מדריך, אנליטיקאי מנחה במכון תל רביב לפסיכואנליזה בת ימינו. מלמד ומדריך במכון ובבתי ספר לפסיכותרפיה.

טראומה פועמת עלולה ללפות ולאחוז את הנפש עד כדי כך, שלא מתאפשרת בה תנועה. היא יכולה להמשיך ולהתקיים במציאות אובייקטיבית, המתנהלת בפוגענות חוזרת ונשנית מבלי שהנפגע או הנפגעת מצליחים להשתחרר ממנה. הם סופגים מהלומה אחרי מהלומה. מתרסקים רגשית ופיזית בהיעדר מרחב למציאות חיצונית ופנימית כאחת. הפעימה הטראומטית יכולה להיות גם פנימית. להופיע כהדהוד מתמיד של טראומות-עבר. לפיתה אכזרית שלהן, שאינה משאירה מרווח כלשהו לקיומה של מציאות נטולת טראומה. החוויה הטראומטית מהדהדת, אפוא, בכל מצב. אינה מאפשרת יצירת מארג חברתי ובינאישי תקין. שוללת חופש פנימי, בניית אמון, ביטחון, ובסיס לתקווה.

תיאור מקרה יפגיש אותנו עם לפיתה, שאינה מאפשרת פרידה ממחוללי הטראומה. עם זיקה דואלית של אימה מן הטראומה כמסמלת מוות, והפיכתה ברגעי תעתוע למשאלה במוות.

מרצה: נעמה בר שדה, פסיכולוגית קלינית מדריכה. מתמחה בטרומה ופוסט-טראומה, בעיקר טראומה מינית, ובפרוורסיה מינית; מרכזת אקדמית של "תכנית פסיכותרפיה פסיכודינמית לטיפול בטרומה מינית" לימודי המשך ביה"ס לעו"ס אוניברסיטת בר אילן בשיתוף עם מרכז סיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית בתל אביב; מדריכה בתוכניות לפסיכותרפיה (מרכז ויניקוט, בר אילן) ובתכניות ייעודיות לטיפול בנפגעי טראומה מינית. חברת וועד ב"איגוד הישראלי לפסיכותרפיה".

גְלוּת מְשֻׁפָּה, גְלוּת מְשֻׁפָּה

ההרצאה תעסוק במשבר השפה המובנה לתוך סיטואציית העקירה והפליטות תוך התמקדות במסה של ז'אן אמרי "לכמה מולדת זקוק האדם?" (1977), ותציע התבוננות בגלות משפת האם דרך מושגי האבל, המלנכוליה, והליריות של הנפש.

מרצה: פרופ' דנה אמיר, פסיכולוגית-קלינית, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, סגן דיקן למחקר וראש מסלול הדוקטורט הבין-תחומי בפסיכואנליזה באוניברסיטת חיפה, משוררת וסופרת. עורכת ראשית של "מארג" – כתב עת ישראלי לפסיכואנליזה (מרכז פרויד – האוניברסיטה העברית). הוציאה לאור שישה ספרי שירה, שני ממוארים בשירה ופרוזה וארבעה ספרי עיון פסיכואנליטיים שראו אור בעברית ובאנגלית: "על הליריות של הנפש", "תהום שפה", "להעיד על העדים", "וידוי מסך". זכתה בפרסים על כתיבתה העיונית והספרותית, ביניהם 7 פרסים על כתיבתה הפסיכואנליטית.

התדיינות ופאנל:

מתדיין ומנחה: ד"ר בעז שלגי, פסיכולוג קליני, מורה, מדריך וראש תוכנית הדוקטורט "פסיכואנליזה וממשקה" הפועלת במסגרת התוכנית לפסיכותרפיה בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל-אביב. ועורך ראשי (במשותף) של כתב העת: שיחות – כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה.